

VEDA HUTBESİ

Hamd, Allahü teâlâyâ mahsustur. Ona hamd eder, Ondan bağışlanmak diler ve Ona tevbe ederiz. Nefslerimizin şerlerinden ve amellerimizin günahlarından Allahü teâlâyâ sığınırız. Allahü teâlânın doğru yola ilettiğini saptıracak, saptırdığını da doğru yola iletecek yoktur. Şehadet ederim ki, Allahü teâlâdan başka ilah yoktur. O, birdir. Onun eşi, ortağı yoktur. Ve yine şehadet ederim ki, Muhammed [aleyhisselam] Onun kulu ve resulüdür.

Ey Allah'ın kulları! Size, Allahü teâlâdan korkmanızı ve Ona itaat etmenizi vasiyet ederim.

Ey insanlar! Sözümlü iyi dinleyin! Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada ebedi olarak bir daha buluşamayacağım.

Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz [Mekke] nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da böyle mukaddestir. Her türlü tecavüzdü korumuştur.

Eshabım! Yarın Rabbinize kavuşacaksınız ve bu günkü her hâl ve hareketinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski dalâletlere dönüp de birbirinizin boynunu vurmeyin! Bu vasiyetimi burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirin! Olabilir ki, bildirilen kimse, burada bulunup işitenden daha iyi anlayarak muhafaza etmiş olur.

Eshabım! Kimin yanında bir emanet varsa onu sahibine versin! Faizin her çeşidi kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Lakin borcunuzun aslını vermeniz gerekir. Ne zulmedin, ne de zulme uğrayın. Allahü teâlânın emriyle, faizcilik artık yasaktır. Cahiliyetten kalma bu çirkin âdetin her türlü, ayağımın altındadır. İlk kaldırdığım faiz de Abdülmuttalib'in oğlu Abbas'ın faizidir.

Eshabım! Cahiliyet devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası Abdülmuttalib'in torunu İyas bin Rebîa'nın kan davasıdır.

Ey insanlar! Harp edebilmek için haram ayların yerlerini değiştirmek, küfürde çok ileri gitmektir. Bu, kâfirlerin kendisiyle dalâlete düşürdükleri bir şeydir. Bir sene, helal olarak kabul ettikleri bir ayı, öbür sene haram olarak ilan ederler. Cenab-ı Hakkın helal ve haram kıldıklarının sayısına uydurmak için bunu yaparlar. Onlar, Allahü teâlânın haram kıldığını helal, helal kıldığını da haram ederler. Elbette zaman, Allahü teâlânın yarattığı gündeki şekil ve nizamına dönmüştür.

Ey insanlar! Bugün şeytan, sizin şu topraklarınızda yeniden tesir ve hakimiyetini kurma gücünü ebediyen kaybetmiştir. Fakat siz; bu kaldırdığım şeyler dışında, küçük gördüğünüz işlerde ona uyarsanız, bu onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da sakının!

Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allahü teâlâdan korkmanızı vasiyet ederim. Siz, kadınları, Allahü teâlânın emaneti olarak aldınız; onların namuslarını ve iffetlerini Allahü teâlâ adına söz vererek helal edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız; onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınız; onların, yatağınızı hiç kimseye çiğnetmemeleri, hoşlanmadığınız kimseleri izniniz olmadıkça

evlerinize almamalarıdır. Eğer gelmesine müsaade etmediğiniz bir kimseyi evinize alırlarsa, Allah, size onları bundan sakındırmanıza izin vermiştir.

Kadınların da sizin üzerinizdeki hakları vardır. Meşru bir şekilde, meşru örf ve âdete göre her türlü yiyecek ve giyeceklerini temin etmeniz gerekir.

Size öyle bir şey bırakıyorum ki, ona sınıksız sarıldıkça yanlış yola sapmazsınız. O da, Allah'ın Kitabı ve Resulünün Sünneti'dir.

Ey müminler! Sözümü iyi dinleyin ve iyi muhafaza edin! Müslüman, Müslümanın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeşler. Din kardeşinize ait herhangi bir hakka tecavüz, başkasına helal değildir. Meğer ki gönül hoşluğu ile kendisi vermiş olsun.

Eshabım! Nefsinize (kendinize) de zulmetmeyiniz. Kendinizin de üzerinizde hakkı vardır.

Ey insanlar! Allahü teâlâ her hak sahibine hakkını vermiştir.

Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanız da birdir; hepiniz Âdem'in çocuklarıdır. Âdem ise topraktır. Allah katında en kıymetliniz, takvası çok olan Müslümandır. Arabın Arap olmayana bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir.

Fakat siyah bir köle başınıza âmir olarak tayin edilse, sizi Allah'ın kitabı ile idare ederse, onu dinleyin ve itaat edin.

Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine, oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz.

Ey insanlar! Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmamalısınız:

- 1- Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayın.
- 2- Allah'ın haram kıldığı canı, haksız yere öldürmeyin.
- 3- Zina etmeyin.
- 4- Hırsızlık yapmayın.

Lâ ilahe illallah Muhammedün resulullah deyinceye, [yani Müslüman oluncaya] kadar insanlarla cihad etmek üzere emrolundum. Onlar bunu söyledikleri zaman kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Hesapları ise Allahü teâlâyâ aittir.

Ey insanlar! Yarın beni sizden soracaklar, ne diyeceksiniz?

Eshab-ı kiram; "Allahü teâlânın dinini tebliğ ettin. Vazifeni yerine getirdin. Bize vasiyet ve nasihatte bulundun, diye şehadet ederiz" dediler.

Bunun üzerine Resul-i ekrem sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz, mübarek şehadet parmağını kaldırarak cemaat üzerine çevirip indirdiler ve; "**Şâhid ol yâ Rab! Şâhid ol yâ Rab! Şâhid ol yâ Rab!**" dediler.